

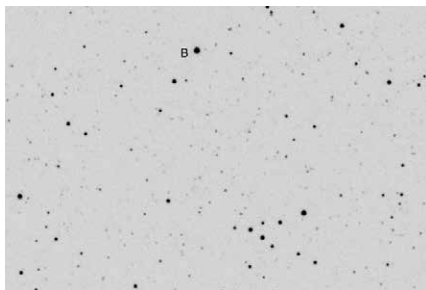
Észleljük a Nyílcsillagot!

Barnard nevezetes csillagáról szinte minden amatőrcsillagász olvashat. A legközelebbi csillagok listáján előkelő helyezése van, a legnagyobb sajátmozgású csillagok listáját pedig éppenséggel vezeti! A száz évvel ezelőtt felfedezett Nyílcsillagról és E. E. Barnadról jelen számunkban olvashatunk cikket, a legközelebbi csillagokról pedig januári számunkban.

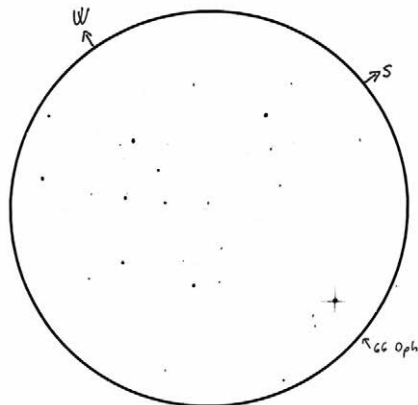
Amatőrcsillagász szempontból a Barnard-csillag meglehetősen jellegtelen, közepes fényességű, magányos égitest. Ha kettős lenne, bizonyára sokan és sokszor észlelték volna, így azonban nem túl gyakori távcsöves célpont. A felfedezés kerek évfordulója remélhetőleg magára vonja az észlelők figyelmét.

Az amatőr észlelő számára a csillag gyors „helyzetváltoztatása” már néhány év különbséggel is kimutatható mind vizuálisan, mind fotografikusan. Leginkább talán a kettőscsillagok észleléséhez lehet hasonlítani a Nyílcsillag megfigyelését. Nem véletlen, hogy korábbi rovatvezetőnk, Vaskúti György figyelmét is magára vonta a csillag, olyan nyíra, hogy rendszeres vizuális észleléseket is végzett. Eredményeiről bő két évtizeddel ezelőtt számolt be, a Meteor 1995/11. számában.

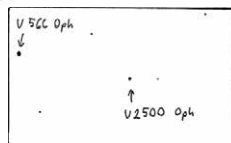
Azóta nemigen születtek róla hazai észlelések (legalábbis nem jutottak el hozzánk).

A Barnard-csillag elmozdulása jól érzékelhető ezen a két év különbséggel készült képpáron (balra: 2013. július 13., jobbra: 2015. június 21-én). Kocsis Antal a Balaton Csillagvizsgálóból örököltette meg az égitületet, 100/900-as ED refraktorral

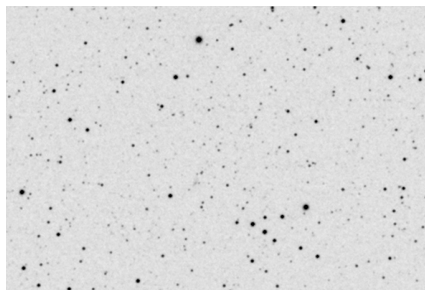
A Nyílcsillag 2015. augusztus 26-án. Cseh Viktor látómezőrajzán pontosan középen található a nevezetes égitest. A jobbra látható részletrajzon a csillag változós elnevezése (V2500 Oph) szerepel

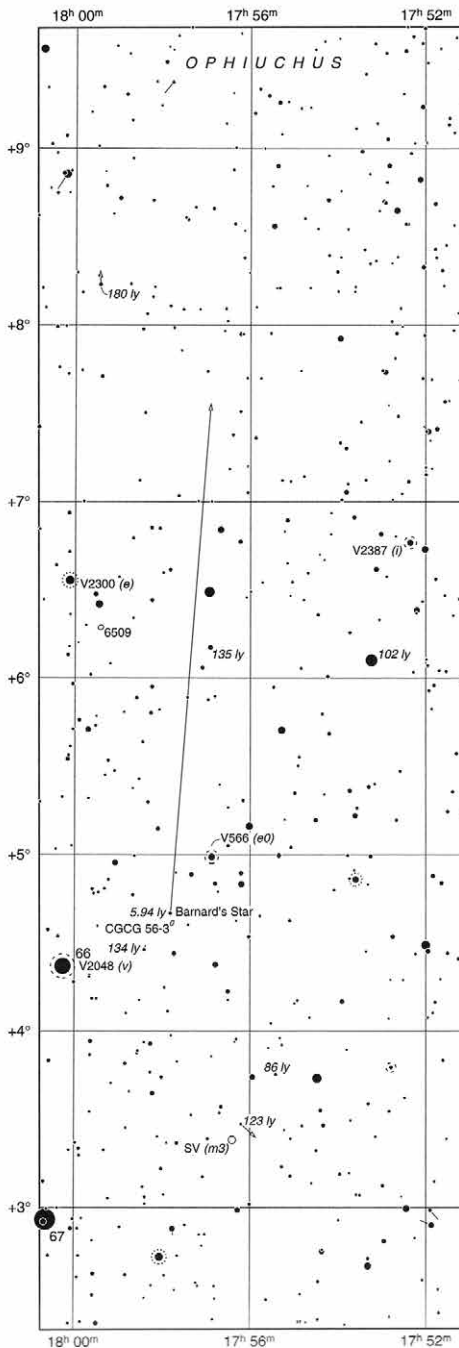

Észlelésfeltöltőnkön két vizuális észlelés található Cseh Viktor, illetve Földvári István Zoltán jóvoltából.

Cseh Viktor 2015. augusztus 26-án észlelte a Barnard-csillagot és környezetét 130/650-es Newton-távcsövel, 26x-os nagyítással.

„Barnard híres csillagának megfigyelését már régóta terveztem, de aztán rendre elfeledkeztem róla. Most végre lerajzoltam a rossz légköri átlátszóság és a zavaró hold-

Részlet a Millennium Star Atlasból. A közel 3 fok hosszúságú nyíl a Nyílcsillag 2000 és 3000 közötti sajátmozgását mutatja

fény ellenére. A látómezőrajzon a csillag pontosan középen található, a kis inzerten pedig a szűk környezetét rajzoltam 103x-os nagyítással. Pár év múlva talán már az elmozdulását is tudom majd észlelni!”

Földvári István Zoltán 2015. július 9-én eredt a csillag nyomába 80/900-as refraktorral, 90x-es nagyítással:

„Az Oph egyik igen érdekes, izgalmas csillaga a Barnard-féle Nyílcsillag, melynek mozgását legalább 2–3 évente megpróbálom majd rajzolni. Évente nagyjából 10,3 ívmásodpercet halad kb. É-i irányba (PA: 355,8°). A vörös törpe távolsága Napunktól mindössze 6 fényév, fényessége csak 9,5 magnitúdó. Könnyű megtalálni, mert a V alakú Melotte 186 mellett, a 66 Oph-tól 33' cel ÉNy-ra található, egy szarkofág alakú csoport oldalán. (A szarkofág tagjai 8 magnitúdósak) Mozgását jól nyomon lehet követni, mert több, hozzá hasonló fényességű csillag határolja egy háromszögben. Az Égabrosz, és korábbi fotók alapján 2003 táján haladt el egy kb. 10 magnitúdós csillag mellett, távolodása mostanra hozzá képest látványos. Távcsőben egyszerű látvány, de az ismeretek birtokában nagy élmény és trófea.”

A Barnard-csillagot Kocsis Antal is észleli időről időre. Megfigyeléseinek óriási lökést adott a Balaton Csillagvizsgáló 2012. évi (ismételt) megnyitása. Az intézmény főműszere egy 30,5 cm-es Schmidt-Cassegrain, melyen egy 100/900-as ED refraktor is helyet kapott, amellyel rendszeres napészlelések mellett fényképezni is lehet. A Barnard-csillagot és égi környezetét ezzel a refraktorral örökítette meg 2013-ban, 2014-ben és 2015-ben. A csillag elmozdulása már egy év különbséggel is érzékelhető a felvételek blinkelésével – az eredmény természetesen sokkal látványosabb, ha a 2013-as és a 2015-ös felvételeket vetjük össze. A Barnard-csillagot B betű jelöli a 2013-as képen – ez alapján egyértelműen láthatjuk az elmozdulást a 2015-ös felvételen.

Mizser Attila